

150 jaar

"ZORGVLIEF"

Meer dan een begraafplaats

Marcel Bergen
Irma Clement

DE AULA OP „ZORGVLIED.”.

Ten einde belangstellenden in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van het plan van de onlangs op de Algemeene Begraafplaats „Zorgvlied” geopende aula, zindig het gebouw voor het publiek ter bezichtiging worden gesteld op Zaterdag van 2 uur tot 3 uur 30 min.

ZORGVLIED AAN DEN AMSTEL.

De Ondergeteekende berigt aan het geëerde Publiek, dat hij wederom noch moeite gespaard heeft tot verbetering en verfraaijing van den **AMSTEL** en belooft eene prompte en civiele Bediening. Dat de **SCHUIT** beginnen af te varen op Hemelvaartsdag den 20sten Mei, van de **gebijt**, des Voormiddags ten 11 Ure en des Namiddags ten 5 Ure en **Zorgvlied** des Middags ten 12 en des Namiddags ten 3½ en 8 Ure gedurende de geheele Zomer alle Zon- en Feestdagen. (8566)
NIEUWER-AMSTEL, 19 Mei 1832. **J. H. TIMMERMEESTER.**

NIEUWE

PLAATS ZOR Begraafplaats „Zorgvlied” onder NIEUWER-AMSTEL.

De Burgemeester van Nieuwer-Amstel brengt hiermede ter algemeene kennis, dat van af **1 Mei** aanstaande **de zaken betreffende de begraafplaats „Zorgvlied”**, zullen worden behandeld ten kantore van de firma **SCHOOGT & Co.**, Singel 176 t.o. de Torensluis te Amsterdam, waar belanghebbenden zich gelieven te vervoegen.

NIEUWER-AMSTEL, 28 April 1896.
De Burgemeester voornoemd,
VAN SON.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:

A. WIEGEL CZ.,

De Secretaris.

P. HUIJEN

150 JAAR
ZORGVLIED

Meer dan een begraafplaats

MARCEL BERGEN & IRMA CLEMENT

V O O R W O O R D

Op 1 november 1870 is begraafplaats Zorgvlied in gebruik genomen. Dat is nu meer dan 150 jaar geleden. In die anderhalve eeuw is de begraafplaats uitgegroeid van een kleine begraafplaats in Engelse landschapsstijl tot het geheel van grafwijken, elk met hun eigen unieke karakter, dat Zorgvlied nu is. Dit boek markeert het jubileum en met dit boek kijken we terug naar de ontwikkeling van deze opmerkelijke begraafplaats en naar de betekenis daarvan vandaag de dag.

Zorgvlied ademt de geschiedenis van de funeraire cultuur. De wijze waarop opeenvolgende generaties vorm hebben gegeven aan de laatste rustplaats voor hun geliefden is in de loop van de tijd steeds veranderd in stijl en symboliek.

De beroemde landschapsarchitecten J. D. Zocher en L.P. Zocher (vader en zoon), verantwoordelijk voor het 19^e eeuwse deel van Zorgvlied, plaatsten de graven langs kronkelige paden in een romantisch park. De oudste grafmonumenten uit die tijd zijn vaak neoklassiek, verwijzend naar de Griekse en Romeinse oudheid, met symbolen als de gebroken kolom, de zandloper of de ouroboros.

De stijl van het begin van de 20^e eeuw is soberder. Plechtig en symmetrisch is de aula in Amsterdamse School stijl van architect K.J. Mijnders. En de beroemde landschapsarchitect C.P. Broerse ontwierp in die tijd grafwijken met rechte paden en mooie hagen, de zogenaamde dodenakkerstijl.

De graven van verzetsstrijders markeren de oorlogsjaren. En in de monumenten van na de oorlog is de steeds groter wordende culturele diversiteit in Nederland zichtbaar. Het monument “Gordel van Smaragd” ligt in aarde uit Java en kan daarmee een passende rustplaats bieden voor mensen die zich met Indië of Indonesië verbonden voelen. De grafwijk Rosa Alba is ingericht voor bewoners die op islamitische wijze begraven willen worden, met graven gericht op Mekka. De serene beeltenis van de Boeddha kijkt uit over de vijver van grafwijk de Paerl.

Vandaag de dag is een grafmarkering steeds meer een persoonlijke uiting van het leven en karakter van de overledene. In de grafwijk Paradiso zijn de grafmonumenten uitbundig, uitzonderlijk en expressief; een levensgrote engel of een gorilla, het kan daar allemaal. Op 't Varenveld en ook bij de nieuwe buitenaula staat juist contact met de natuur voorop, hier zijn de rustplaatsen gemarkeerd met onbewerkte natuurlijke stenen.

V O O R W O O R D

De diversiteit aan stijlen, religieuze en culturele invloeden en unieke vrijzinnige monumenten is enorm en prachtig.

De laatste grote toevoeging aan Zorgvlied is het crematorium van 2016. Op een voor Nederland unieke manier kunnen de nabestaanden hier, na een plechtigheid in de aula, op hun eigen wijze invulling geven aan hun laatste afscheid, in de buitenlucht of in de beschutting van de luifel van dit markante gebouw. Op Zorgvlied kan de as worden begraven of worden verstrooid bij de verschillende Asuaria, waaronder het Vader- en Moedermonument, het Water- en het Bosmonument of bij de grafkelder 't Lalibellum.

Dankzij deze rijke geschiedenis kan Zorgvlied aan iedereen een plaats bieden voor afscheid, bezinning en rust die past bij het leven van de overledene. De gemeente Amstelveen draagt de zorg voor Zorgvlied. We zien het behoud van dit erfgoed en het onderhoud van het prachtige park als een hoge en nobele plicht. En we stellen ons tot doel om steeds weer met creativiteit en smaak ruimte te geven aan de veranderende wensen omtrent begraven, cremieren en afscheid nemen, zodat ook in de toekomst Zorgvlied de begraafplaats blijft waar iedereen zich thuis kan voelen.

Moge alle bezoekers in de schoonheid van Zorgvlied troost vinden en met de herinnering aan hun dierbaren hun zorgen even vergeten.

Marijn van Ballegooijen

Wethouder van Amstelveen

I N L E I D I N G

Tussen de 17de en de 19de eeuw liggen er aan de Amstel veel buitenplaatsen, de zomerverblijven van de gegoede burgerij. Op een buitenplaats staat meestal een zomerhuis in combinatie met een groentetuin en een boomgaard.

De geschiedenis van buitenplaats Zorgvliet gaat terug tot 1676. Dan koopt de Amsterdamse zeepzieder Anthony van der Giesen een hofstede en een perceel land aan de Amstel. In 1730 wordt zijn zoon de eigenaar en geeft de buitenplaats in 1749 de naam Nooit Dor. In 1799 verkoopt hij de buitenplaats aan Daniel Brok, die de naam wijzigt in Zorgvliet, een plaats aan het vliet, de Amstel. Tijdens de economische crisis aan het begin van de negentiende eeuw moeten veel buitenplaatsen noodgedwongen worden verkocht. Rond 1850 is de bebouwing op Zorgvliet verdwenen en is de buitenplaats in verval.

De gemeente Nieuwer-Amstel probeert in deze periode de annexatiedrift van Amsterdam te beteugelen. Burgemeester Abraham Wiegel, burgemeester van 1861 tot 1881, start enkele grote projecten waaronder de bouw van de gasfabriek en de aanleg van een algemene begraafplaats. Op een publieke veiling koopt de gemeente Nieuwer-Amstel een stuk weiland aan de Amsteldijk, waarop het buitenverblijf Zorgvliet heeft gestaan. De naam wordt gewijzigd in Zorgvlied met een 'd' dat verwijst naar de plaats waar de zorgen vlieden.

Het terrein is drie hectare groot en kost f 5.450,00. De gemeente Nieuwer-Amstel heeft hoge verwachtingen van de aankoop vanwege de uitstekende ligging aan de Amstel en de mogelijkheid om overledenen per boot te vervoeren. Het plan is om het terrein niet in een keer in te richten als begraafplaats, maar te beginnen met een gedeelte van 0,8 hectare.

De tuinarchitecten Jan David Zocher (1791-1870) en Louis Paul Zocher (1820-1915) krijgen in 1868 de opdracht om de 0,8 hectare in te richten als algemene begraafplaats. Ze ontwerpen de eerste fase in Engelse landschapsstijl. J.D. Zocher heeft deze stijl in Nederland geïntroduceerd en al eerder toegepast op begraafplaatsen in onder andere Haarlem, Alkmaar, Zutphen en Utrecht.

Op 9 juni 1869 legt burgemeester Abraham Wiegel de eerste steen voor de bouw van de dienstwoning, de huidige kantoorvilla.

Het eerste plan van Zocher - 1868.

BURGEMEESTER EN
WETHOUDERS

van Nieuwer-Amstel brengen ter kennis van het algemeen, dat de NIEUWE ALGEMEENE BEGRAAF-PLAATS, genaamd ZORGVLIED, gelegen binnen genoemde gemeente aan den Amsteldijk, van af 1 NOVEMBER dezes jaars voor het gebruik als zoodanig wordt opengesteld; voorts brengen zij in herinnering, dat de gelegenheid tot het verkrijgen van GRAFRUIMTEN voor onbepaalde tijd, evenals het HUREN VAN GRAVEN voor een bepaald getal jaren, op die begraafplaats nog steeds open is, en dat tarieven en inlichtingen dienaangaande dagelijks tusschen 10 en 2 ure ter Gemeente-Secretarie alhier kunnen verkregen worden. Burgemeester en Wethouders voornoemd,

A. WIEGEL Cz.

P. HUFFMEIJER, Secretaris.
NIEUWER-AMSTEL, October 1870.

Algemeen Handelsblad 7-11-1870

Op 1 november 1870 wordt Zorgvlied officieel in gebruik genomen. Door de schitterende ligging aan de Amstel, de romantische uitstraling en de serene rust, valt de begraafplaats meteen in de smaak bij de Amsterdamse gegoede burgerij. Door de bouw van enkele kolossale praalgraven en het afbakenen van

de graven met een breed scala aan hekwerken is Zorgvlied al snel de begraafplaats voor de elite.

1873 PRAALGRAVEN EN HET
CULTUURSTELSEL

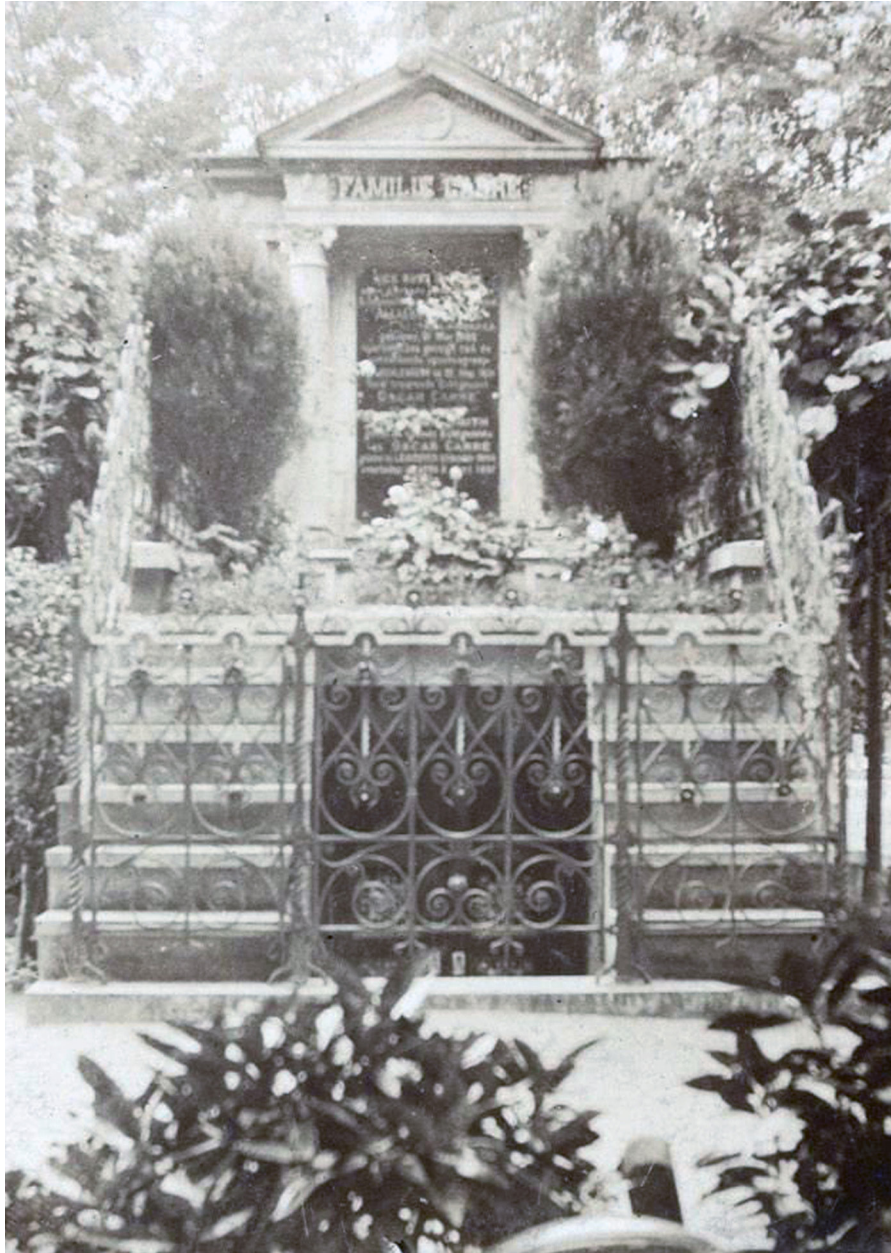
Op 9 maart 1824 richt koning Willem I, met de bijnaam koning-koopman, de Nederlandsche Handel-Maatschappij (NHM) op. In Indië voert hij in 1830 het cultuurstelsel in. Dit belastingsysteem is ontworpen door Johannes van den Bosch, de toenmalige gouverneur-generaal van Nederlands-Indië. De inlandse bevolking is verplicht een vijfde van hun land te beplanten met vooraf vastgestelde producten zoals indigo, koffie, suiker en thee. De oogst van deze teelt wordt als belasting geïnd, de producten verkoopt de NHM.

Dit is een zeer gunstig systeem voor Nederland: ondanks dat de kennis over tropische landbouwmethoden en de Javaanse samenleving en economie relatief gering is, verdient Nederland in 1834 al bijna 6 miljoen gulden aan de exploitatie van Java, in 1857 is het bedrag opgelopen tot 45 miljoen gulden.

Rond 1850 beginnen de protesten tegen het exploiteren van de inheemse bevolking door corrupte Nederlandse en inheemse ambtenaren. De roman Max Havelaar van Multatuli heeft veel invloed op de publieke opinie, er komt een steeds

Familiegraf Vom Rath Bunge.

Het familiegraf van Oscar Carré ca. 1900.

MONUMENT VOOR P.W. JANSSEN
De familie van Peter Wilhelm Janssen plaatst in 1906 een roodgranieten grafmonument en een bank met bronzen urnen ter nagedachtenis aan de zakenman en weldoener. Het monument bevat een bronzen lauwerkrans met palmtak als symbool van de overwinning op de dood, van de onvergankelijkheid en eeuwig leven en een afbeelding van P.W. Janssen. De reliëfs zijn een ontwerp van de beroemde beeldhouwer en medailleur Heinrich Kautsch. Sinds 10 maart 2008 is het graf een rijksmonument.

1906 WATER OP ZORGVLIED

Ook aan het begin van de twintigste eeuw zijn de bezoekers niet altijd tevreden over de toestand van de begraafplaats. Het Algemeen Handelsblad plaatst op 13 augustus 1906 een ingezonden brief:

Zorgvlied is een lieve plek, velen dierbaar. Rustig, lommerrijk gelegen aan de schone Amsteloever, trekt het veler aandacht, en wie het doen kan en niet in een ander stadsdeel te ver verwijderd woont van dit kerkhof, of door andere geldige redenen er in verhinderd wordt, brengt er zijn geliefde doden heen. Oorspronkelijk ietwat eentonig opgezet, met zerken en hekjes van nagenoeg dezelfde sierloze vormen en materie bedekt, bood Zorgvlied jaren geleden niet veel aantrekke-

*lijks. Gebrek aan toezicht, of te zui-
nig beheer was bovendien oorzaak,
dat omgevallen kruizen of grafver-
sieringen maandenlang de monu-
mentjes in onooglijke bouwvallen
veranderden en menige rustplaats
onder onkruid bleef verscholen.
Sinds is grote verbetering ten goe-
de merkbaar. De nieuwe gedeelten
zijn goed overdacht; sierlijke ge-
wassen, zelfs zeldzame bloem-
soorten omlijsten het met smaak
aangelegde padennet. Overal is er
bedrijvigheid en het schoonmaken
van zerken, het schilderen van
hekwerk, het wieden en harken in
vollen gang, zodat het niet zeer
talrijke personeel een flinke dagtaak
te vervullen heeft, om de gunstige
uitkomsten te verkrijgen waaraan
Zorgvlied tegenwoordig zijn goede
naam dankt. Meer en meer ver-
rijzen dientengevolge marmere
kunstgewrochten, wedijverende
met kleurvolle bloembedden, of
palmbeplantingen vaardig gesnoeid
tot stijlen en bogen. De grafeige-
naars weten dat zij tegenwoordig
bij de verering hunner doden steun
vinden, dat er leiding en toezicht is,
en de kosten en moeite niet meer te
vergeefs.*

*Toch zoude de gemeenteraad van
Nieuwer-Amstel, onder wiens be-
heer het kerkhof is, nog enkele
gebreken kunnen verhelpen en de
aantrekkelijkheid verhogen. Ik wil
mij hierbij niet verdiepen in bereke-
ningen over de rentegeving dezer
inrichting, doch 't is voldoende*

1900 - 1910

welijke doodsinsigniën bij de ingang van de begraafplaats Zorgvlied, aan weerszijden de poort een schedel met twee gekruiste pijpbeenderen er onder. Maar niet alleen voor de voorbijvaarders ook voor diegenen die er een dierbare overledene heenbrengen of bezoeken, is die aanblik stuitend. Zou de publiciteit in uw geacht blad niet staan zijn die wansmakelijke zinnebeelden door het bestuur van die begraafplaats te doen verwijderen of door iets beters te vervangen? En zo iets in het land van Rembrandt!
Voor uw medewerking dankzeggend,
Hoogachtend, Uw dw. X.

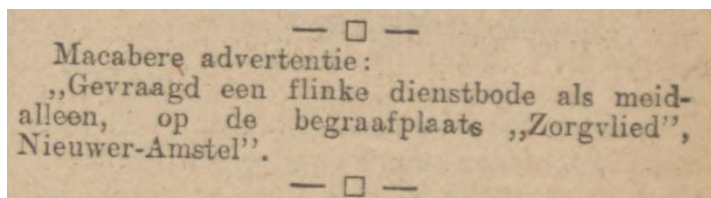
Het toegangshek met de funeraire symboliek.

Op 9 juli 1908 plaatst Het Algemeen Handelsblad een tegenwoord:

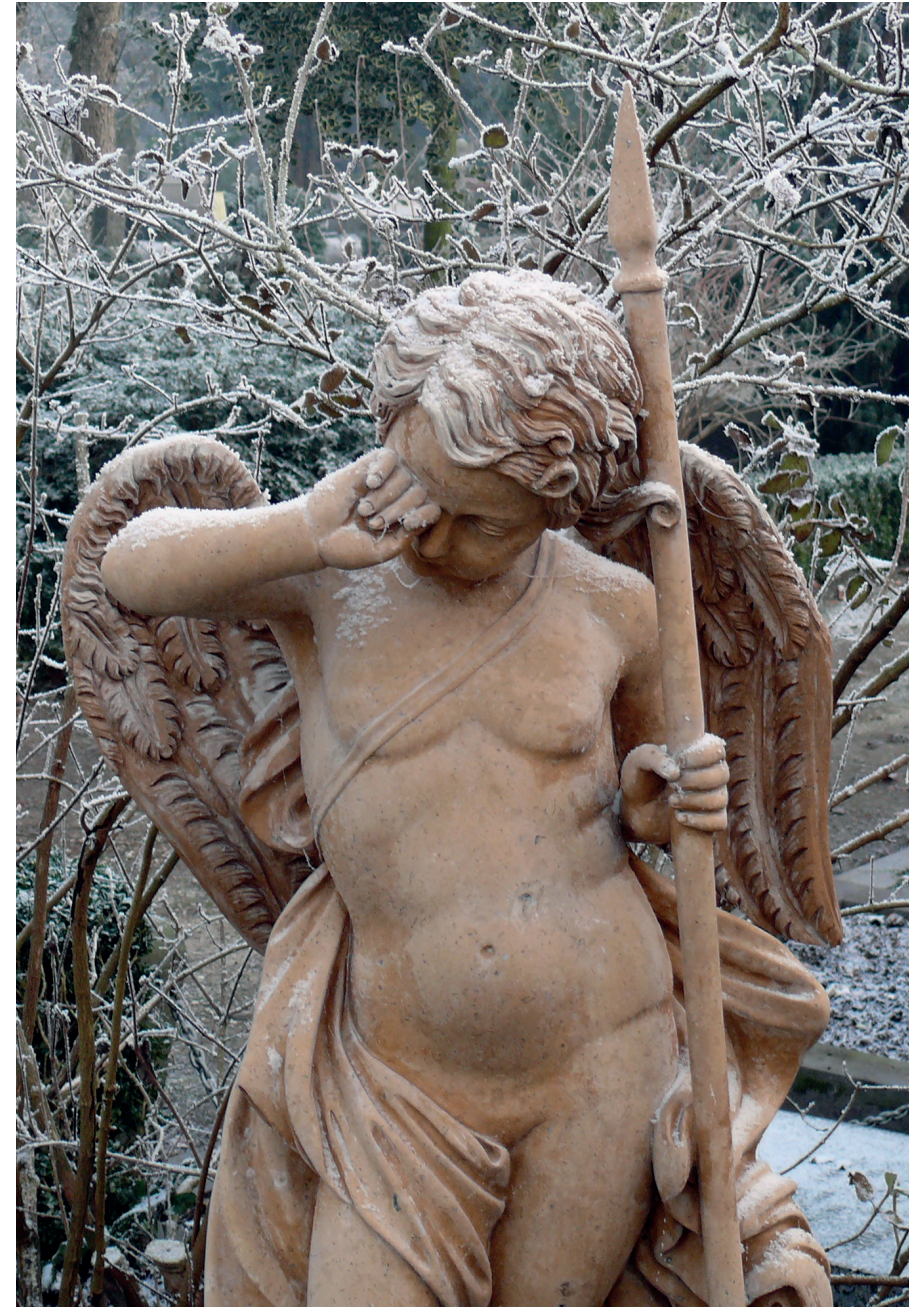
Reactie op brief

Met grote verwondering heb ik de klacht gelezen van X in het nummer van 5 juli betreffende de afschuwelijke insigniën aan den ingang van de begraafplaats Zorgvlied. Over smaak valt niet te twisten, en sommige mensen worden liefst niet herinnerd aan het vergankelijke en de dood. Doch waar we nu toch allen voor dat feit komen te staan, vind ik het wel goed, als we door woord of beeld bij de intrede van een begraafplaats in stemming worden gebracht. Nu het land van Rembrandt er bij te pas wordt gebracht, wil ik even opmerken dat in dat land en in de tijd van Rembrandt, ook wel door Hendrick de Keijser, bij de bouw van de Westerkerk te Amsterdam dezelfde attributen boven de deuren werden aangebracht en er nog zijn. Hoogachtend en met beleefde dank voor de plaatsruimte, D

1910 VERDIEPING OP HET MAUSOLEUM VAN OSCAR CARRÉ
Het mausoleum van de familie

Algemeen Handelsblad 8 oktober 1909.

Nieuwer-Amstel.

Brievenbus. Aan het hek bij den ingang van de begraafplaats „Zorgvlied” zal ten gerieve der omwonenden een hangbrievenbus worden bevestigd.

Het Volk 19-11-1925.

1926 VERDERE UITBREIDING EN NIEUWE TOEGANGSHEKKEN

Opnieuw een uitbreiding van Zorgvlied door Leo van der Bijl aan de noordwestelijke zijde. Aan de zuidoostzijde komen twee identieke entreepartijen. De noordelijke doorgang ligt tegenover de beheerderswoning (tegenwoordig de kantoorvilla) en vervangt het oude hek met de funeraire symboliek uit de negentiende eeuw. De zuidelijke doorgang ligt tegenover de oprijlaan naar de in 1930 te bouwen aula.

AANKOOP VAN GROND

Het Gemeentebestuur van Nieuwer-Amstel heeft aan de gemeente in koop aangeboden gronden, gelegen achter de begraafplaats Zorgvliet, ter gezamenlijke grootte van 6 ha, 53 en 10 ha, tegen f 1 per vierk. m.

Daar de gronden van de noordzijde en aan de zuidzijde aansluiten aan eigendommen van Amsterdam, en de koopprijs aannemelijk wordt geacht, verdient het naar de meening van B. en W. aanbeveling tot den aankoop dier gronden over te gaan.

Algemeen Handelsblad 8-1-1929

Naar wij vernemen, is door den gemeente-opzichter van Nieuwer-Amstel, den heer L. van der Bijl, ontslag uit den gemeentedienst gevraagd. De heer L. van der Bijl is sinds 1897 als gemeente-opzichter in deze gemeente werkzaam en is thans ook directeur van de Begraafplaats Zorgvlied en directeur van de Gemeentereiniging en lid der Schoonheidscommissie. De titel van gemeente-opzichter is in de laatste jaren veranderd in die van directeur van Bouw- en Woningtoezicht. Hij is de eenigste R.K. Hoofdambtenaar in deze gemeente.

De Tijd 10-1-1929

KWIKSTRAAT (1935)

Meteen na de start treedt er een storing op in de benzinetoevoer van de linker motoren. Nadat de linker buitenmotor in toerental terugloopt, treedt hetzelfde defect kort daarop ook op in de linker binnenmotor. Binnen een minuut werken beide linker motoren niet meer en moet gezagvoerder Heinz Silberstein een noodlanding inzetten. De Kwikstaart blijft sterk hoogte verliezen en vliegt tegen een talud. In de linkervleugel ontstaat brand en kort daarop staat het hele vliegtuig in brand. Veertien inzittenden overleven de crash. Gezagvoerder Silberstein, boordtelegrafist Nieboer en de boordtechnici Brom en Van Dijk, en twee Engelse passagiers komen om het leven.

DE BEMANNING VAN DE KWIKSTAART TERAARDEBESTELD Ontroerende plichtigheid op Zorgvlied

Reeds een uur vóór de rouwstoet Zorgvlied bereikte bood de begraafplaats een beeld, zoals men dat slechts ziet wanneer van een gans volk de deelneming is gewekt met een droeve gebeurtenis als de ramp van de Kwikstaart. Een grote menigte stond achter een afzetting van touwen. Terwijl allen met strakke gezichten wachtten op de rouwstoet, circelde hoog boven de begraafplaats één der machines van de

KLM. De kisten, die bedolven waren onder een schat van bloemen en kransen, werden onder orgel-spel opgebaard in de aula. Toen allen de aula hadden betreden, trad de heer Plesman naar voren om met een kort woord afscheid te nemen van zijn mannen.

De Gooi- en Eemlander 18-7-1935

DE GAAI (1935)

De tweemotorige KLM Douglas DC-2 PH-AGK (Gaai) komt op 20 juli tijdens de vlucht van Milaan naar Schiphol boven de Alpen in zwaar onweer terecht. Gezagvoerder Van der Feyst probeert het onweersgebied te verlaten via de Zuidelijke pas, maar ook hier verbeterd het zicht niet. De Gaai vliegt 20 minuten heen en weer in het dal van de Moësa. De DC2 botst tegen een berghelling en stort neer tussen de dennenbomen nabij de Pian San Giacomo pas bij San Bernadino. Het vliegtuig wordt geheel verbrijzeld. De vier bemanningsleden en de negen passagiers komen om het leven.

DE UITVAART OP ZORGVLIED
Om twee uur werden de stoffelijke resten van de verongelukte piloot van de Gaai, de heer J.S.W. v.d. Feyst en van de radio-telegrafist L. Aafjes op Zorgvlied te Amsterdam ter aarde besteld.

in 1941 tot een van de voorzitters van de Joodse Raad. Via de Joodse Raad geeft de bezetter instructies en anti-Joodse maatregelen door aan de Joodse gemeenschap in Nederland.

De Joodse Ereiraad, die tussen 1946 en 1950 de zuivering in Joodse kring uitvoert, vindt dat de voorzitters van de Joodse Raad gefaald hebben en dat hun handelen tegen-

over de Duitse bezetter laakbaar is geweest. Het wordt Asscher verboden om ooit nog een functie in een Joodse organisatie uit te oefenen. Asscher, die de Ereiraad niet erkent, zegt daarop al zijn activiteiten binnen de Joodse gemeenschap op. Na zijn overlijden op 2 mei 1950 is Abraham Asscher op eigen wens begraven op Zorgvlied, een niet-Joodse begraafplaats.

1952 COR EN WILLY CLASIE TER AARDE BESTELD

SLACHTOFFERTJES VAN BUSRAMP IN OOSTENRIJK

Een ontroerende plechtigheid, waarbij velen hun tranen niet meester konden blijven, was gistermiddag de begrafenis op de Amsterdamse begraafplaats „Zorgvlied” van de 15-jarige Cor Clasie en zijn 14-jarig zusje Willy. Het waren de twee kinderen van het echtpaar Clasie, dat zich in de autobus bevond, die enkele dagen voor Kerstmis bij het Oostenrijkse plaatsje Langen door een lawine werd getroffen. Beide kinderen vonden daarbij de dood, hun moeder werd ernstig gewond, terwijl hun vader zijn schouder brak. In de aula van de begraafplaats nam de hevig bewogen vader, die eergisteren in ons land terugkeerde, afscheid van zijn kinderen, ook namens de moeder, die nog in een Oostenrijks ziekenhuis wordt verpleegd. Ir J. Verboom, rector van het Hervormd Lyceum te Amsterdam en ds J. C. Koningsberger voerden in de aula het woord, alvorens beide kinderen naar hun laatste, gemeenschappelijke rustplaats werden gedragen, uitgeleide gedaan door talrijke schoolvrienden en -vriendinnen, familieleden en belangstellenden.

De Waarheid 30-12-1952

1958 JAN VAN ZUTPHEN BEGRAVEN

De eerste voorzitter van de Algemeene Nederlandsche Diamantbewerkerbond (ANDB) en voorzitter sanatorium Zonnestraal overlijdt op

7 juni op 94-jarige leeftijd. Ome Jan Van Zutphen, die zich tijdens zijn leven heeft ingezet voor de bestrijding van tuberculose, is een bekende persoonlijkheid. Op 90-jarige leeftijd wordt hij volgens een opinie-

1990 DE RESTAURATIE VAN HET MAUSOLEUM IN 1991 GEREED

De stichting Behoud grafombe Oscar Carré kondigt aan dat de restauratie van het mausoleum in 1991 gereed zal zijn. De stichting heeft zestigduizend gulden ingezameld, maar voor de restauratie is het dubbele bedrag nodig. De gemeente Amstelveen heeft het mausoleum 'om niet' aan de stichting overgedragen.³

1994 BEVEILIGING OP ZORGVLIED

Na een groeiend aantal gevallen van grafschennis is er in de jaren negentig een tendens om begraafplaatsen beter te beveiligen. In de Leeuwarder Courant van 4 februari 1994 legt Bart Veldhuizen, de toenmalige chef onderhoudsdienst op Zorgvlied, uit wat de begraafplaats doet om grafschennis te voorkomen: 'Gespitst zijn we op fotograferende mensen. We willen eigenlijk helemaal geen foto's, zeker niet van grafstenen. Een bewakingsbedrijf is vooral in het week-einde nadrukkelijk aanwezig. De bewakers zijn er in de eerste plaats voor de service. Het zijn geselecteerde mensen die begrijpen wat een begraafplaats is. Maar ze begrijpen ook waar ze verder op moeten letten.'

UITVAART MANFRED LANGER

Duizenden belangstellenden bege-

leiden op 25 november Manfred Langer naar Zorgvlied. Tijdens de tocht in een roze lijkwagen ontstaat er een verkeerschaos die het tram- en busverkeer stillegt en auto's moeten worden omgeleid. Op Zorgvlied krijgen familie en vrienden van de oprichter van de iT discotheek een flesje whiskey of wodka uitgereikt met het verzoek dit leeg te drinken en het lege flesje in het graf te werpen.

BEHOUD GRAF ISRAËL QUERIDO

De nazaten van de romanschrijver en literatuurcriticus Israël Querido organiseren een geslaagde inzamelingsactie om het graf op Zorgvlied te behouden.

De uitvaart van Israël Querido in 1932.

*'Zorgvlied is
meer dan een
begraafplaats'*

Arpad F.H. Nesvadba

Hoofd Zorgvlied 2001 tot en met 2018

ZORGVLIED IS MEER DAN EEN BEGRAAFPLAATS

Toen ik op 1 mei 2001 begon als Hoofd Zorgvlied kon ik niet vermoeden dat deze taak mij met aspecten in aanraking zou brengen die je eerder bij B&W van een stad zou vermoeden dan bij een begraafplaats. Zorgvlied kwam bij mij over als een miniatuur van Amstelveen. Gebiedsontwikkeling, hervestiging, groenonderhoud, renovaties aan gebouwen en infrastructuur, regulering, handhaving, vernieuwing zijn thema's die voorbij kwamen. Als gemeentelijke begraafplaats bestaan de exploitatie-taken van Zorgvlied uitsluitend uit lijkbezorging en onderhoud. Vanuit dat oogpunt zijn vanaf 2001 de tot dan toen opgelopen achterstanden - in onderhoud en het ruimen van teruggevallen graven - rigoureus aangepakt om zo de penibel geworden begraafcapaciteit te herstellen.

Gaandeweg is bij mij ook het inzicht ontstaan dat Zorgvlied meer is dan een begraafplaats. Persoonlijk maak ik graag de vergelijking met een fotoalbum. Al wandelend over Zorgvlied wordt je herinnerd aan wat er in onze maatschappij heeft plaatsgevonden. Je staat stil bij mensen die aan onze gemeenschap kleur hebben gegeven.

Van Vasalis tot Harry Mulisch en van Martin Bril tot Wubbo Ockels hebben honderden meer of minder bekende Nederlanders een laatste rustplaats op Zorgvlied. Elk van hen roept (persoonlijke) herinneringen op. Daarnaast geven stijl en vormgeving van de monumenten interessante funeraire tijdsbeelden weer. Zorgvlied heeft niet voor niets de status van rijksmonument. Dit brengt verplichtingen met zich mee op het gebied van monumentaal behoud, beheer en informatie.

De benodigde kennis van deze aspecten kan en mag niet verwacht worden van het management en de medewerkers van Zorgvlied. Zij hebben daar niet de kennis en de opleiding voor. Zij dienen bijgestaan en ondersteund te worden door een kennisbank van vrijwilligers die hen adviseert, steunt en waar nodig helpt bij het werven van restauratiefondsen.

Dit 150-jarige jubileum is een mooi moment om stil te staan bij Zorgvlied als cultureel erfgoed. Zorgvlied - als ons aller funerair icoon en erfgoed - verdient de ondersteuning van een op de funeraire historie gerichte stichting "Vrienden van Zorgvlied". Alleen zo zal haar waarde kunnen worden behouden, vergroot en uitgedragen.

men met Arpad Nesvadba de ecologische grafwijk 't Varenveld door het plaatsen van een bijzondere gedenksteen.

In 't Varenveld staat het milieuvriendelijk begraven centraal. De graven zijn alleen met natuurlijke keien en rotsblokken gemarkeerd.

2010 EERSTE PAAL 'T LALIBELLUM

Wethouder Pols slaat op 17 februari de eerste paal voor Nederlands grootste mausoleum voor algemene graven: 't Lalibellum.

De naam van het mausoleum verwijst naar de legende van Menelik, zoon van koning Salomo en de Ark des verbonds. Deze mythe, een metafoor voor het respectvol koesteren en bewaken van het lichaam als ark van het leven, heeft als basis gediend bij het ontwerp van het mausoleum.

De maquette van 't Lalibellum.

WANDELEN OVER ZORGVLIED

Ter gelegenheid van het 140-jarig bestaan van Zorgvlied vindt in de aula de presentatie plaats van het boek Wandelen over Zorgvlied.

Tijdens de presentatie is er een korte laser-voorstelling over de wereldgeschiedenis en Zorgvlied.

2016 OPENING CREMATORION

De gemeenteraad van Amstelveen besluit in 2011 tot de bouw van een crematorium. Zorgvlied kiest voor een kleinschalige en minder zakelijke aanpak van een crematie. Met het concept van het Crematorium krijgt het cremeren op Zorgvlied een eigentijds, individueel en persoonlijk karakter. Zorgvlied komt hiermee tegemoet aan de groeiende belangstelling voor cremeren in de regio Amsterdam. Bij nabestaanden bestaat de behoefte om bij een crematie dezelfde sfeer te ervaren als bij een begrafenis.

Het Crematorium op Zorgvlied is een vrijstaand gebouw met uitsluitend een crematieoven en een verwerkingsruimte. Rondom de oven is een 16 meter hoog tipisch bouwwerk opgetrokken dat bestaat uit een kap van wit doek. De kap is georiënteerd op de zon. De draaiing in het gebouw komt voort uit het verschil tussen de zoninval en de richting van het terrein. Door de opening boven in de kap komt zonlicht het interieur binnen, waar het langs een wand met glasmozaïek naar beneden valt. Bovendien kan de kap worden aangelicht in verschillende kleuren, al naar gelang de wensen van de nabestaanden.

Na de afscheidsceremonie in de aula van de begraafplaats loopt de

de rouwstoet met de kist naar het Crematorium. Nabestaanden kunnen kiezen of zij de kist achter willen laten in het voorhof van het Crematorium of dat zij aanwezig willen zijn bij het inbrengen van de kist naar de ovenruimte.

2019 AFSCHIED VAN ARPAD NESVADBA

Na 19 jaar neemt Arpad Nesvadba afscheid van Zorgvlied. Hij wordt (tijdelijk) opgevolgd door Tineke Vredenburg.

2020 DE CORONA PANDEMIE EN ZORGLIED

Het uitbreken van de wereldwijde corona pandemie heeft vanaf maart gevolgen voor Zorgvlied. Heleen Smits, sinds april de nieuwe manager van Zorgvlied, krijgt direct na haar aantreden te maken met de gevolgen voor Zorgvlied. Heleen Smits: 'De impact van het covid-19 virus is groot. Een onbekend virus uit China bleek de voorbode te zijn van opeenvolgende kabinetsmaatregelen die tot op de dag van vandaag impact hebben op vitale processen. Voorafgaand aan de afkondiging van de lockdown, zijn de roosters en protocollen op Zorgvlied al aangepast. Om te kijken wat wel en niet haalbaar was. Met als doel een zo klein mogelijke kans op besmetting. Denk aan het werken in vaste kernteams en het strikt scheiden van werkzaamheden

behouden blijven. En we kijken naar de toekomst, ook op Zorgvlied zijn moderne faciliteiten nodig om uitvaarten goed te kunnen blijven verzorgen. Om het hoge niveau van de afgelopen 150 jaar vast te houden is de komende jaren een extra investering van 774.000 euro nodig.'

Het Hart van Medeleven 'voor iedereen die in coronatijd een dierbare is verloren'.

VER AMSTEL brengen ter kennis van belanghebbenden de **NIEUWE IN AANLEG ZIJNDE BEGRAAFPLAATS ZORGVLIED**, gelegen aan den Amsteldijk 20 minuten afstand van Amsterdam, reeds in zooverre gevestigd is, dat de in gebruikstelling derzelve eerlang kan plaats hebben.

Alhoewel de beplanting dier Begraafplaats met boom- en bloemgewassen eerst in het volgend voorjaar zal geschieden, bestaat er echter nu reeds gelegenheid tot het **KOOPEN VAN RUIMTEN VOOR GRAVEN EN GRAFKELDERS**, met of zonder omliggenden grond voor beplantingen; terwijl de kopers der plaats waar men die ruimte wenscht te bezitten, aanvankelijk aan de gegadigden wordt gelaten.

Het PLAN DER BEGRAAFPLAATS ZORGVLIED AAN DEN AMSTEL.

De Ondergeteekende berigt aan het geëerde Publiek, dat hij wegens de kosten noch moeite gespaard heeft tot verbetering en verfraaiing van de **BEGRAAFPLAATS ZORGVLIED** en belooft eene prompte en civiele Bediening. Dat de **SCHUWING** zal beginnen af te varen op Hemelvaartsdag den 20sten Mei, van 8 1/2 Ure tot 11 Ure, Bereijdt, des Voormiddags ten 11 Ure en des Namiddags ten 5 Ure en gedurende de geheele Zomer alle Zon- en Feestdagen. (8366)

J. H. TIMMERMEESTER
NIEUWER-AMSTEL, 19 Mei 1852.

DE AULA OF Begraafplaats „Zorgvlied” onder NIEUWER-AMSTEL.

Ten einde belangstelling te stellen kennelijk te maken het interieur van de onlangs afgevoerde Begraafplaats „Zorgvlied” het gebouw voor het orgel te worden gesteld op 1/2 uur 30 n.m. en Zaterdag 30. Zaterdag zal gecomposeerd worden het in de aula geplaatste orgel worden gespeeld door den organist Weggelaar uit Amsterdam.

De Burgemeester van Nieuwer-Amstel brengt hiermede ter algemeene kennis van af **1 Mei** aanstaande de zaken betreffende de begraafplaats „Zorgvlied”, zullen worden behandeld ten kantore van de firma **SCHOOT & Co., Singel 176 t.o. de Toer** sluis te Amsterdam, waar belanghebbenden zich gelieven te vervoegen.

NIEUWER-AMSTEL, 28 April 1896.
De Burgemeester voornoemd,
VAN SON.

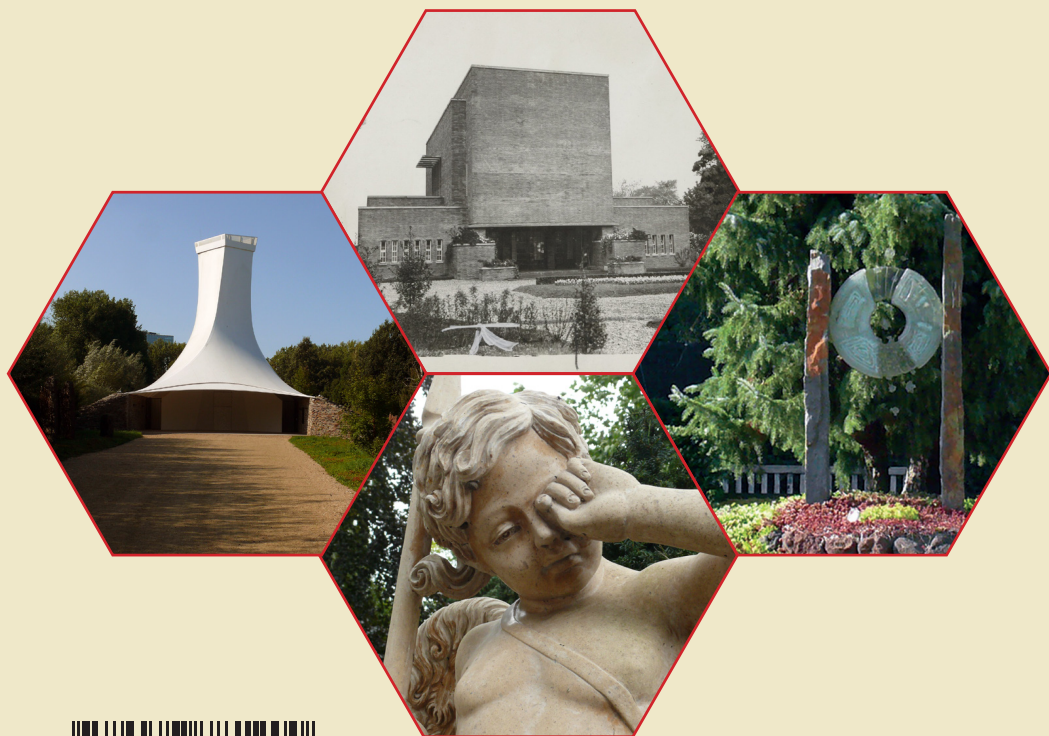
(9192)

Op 1 november 1870 werd begraafplaats Zorgvlied officieel in gebruik genomen. Door de schitterende ligging aan de Amstel, de romantische uitstraling en de serene rust, viel Zorgvlied meteen in de smaak bij de Amsterdamse goeode burgerij.

Ter gelegenheid van het 150-jarig bestaan schreven Marcel Bergen en Irma Clement *150 jaar Zorgvlied* over een van de meest sfeervolle en bekende begraafplaatsen van Nederland.

150 jaar Zorgvlied geeft een beeld van de indrukwekkende geschiedenis van de begraafplaats.

De zorgvuldig uitgekozen foto's en illustraties maken *150 jaar Zorgvlied* een waardevolle uitgave voor de jubilerende begraafplaats.

9 789087 781200